

Identificació de l'expedient

Resolució del procediment de tutela de drets núm. PT 27/2023, instat contra el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya (Institut Can Vilumara).

Antecedents

1. En data 07/12/2022, va tenir entrada a l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades un escrit del Sr. (...) (d'ara endavant, la persona reclamant), pel qual formulava una reclamació per la presumpta desatenció del dret d'accés a les seves dades personals, que havia exercit prèviament davant el Departament d'Educació (Institut Can Vilumara), que va donar lloc al procediment de tutela de drets número PT 109/2022. En concret, la persona reclamant demanava al Departament d'Educació còpia de les gravacions efectuades al seu institut (Institut Can Vilumara de L'Hospitalet de Llobregat) durant els anys 2005 a 2007, amb motiu de la celebració de la diada de Sant Jordi, on havia actuat amb el seu grup musical d'aleshores. A aquest efecte, aportava còpia de la sol·licitud d'accés a les dades de data 02/11/2022.

Per mitjà d'ofici de data 15/12/2022, l'Autoritat va traslladar la reclamació al Departament d'Educació, el qual en data 11/01/2023 va respondre bàsicament el següent:

- Que, a principis del mes de novembre de 2022, la persona interessada -exalumne de l'Institut Can Vilumara de l'Hospitalet de Llobregat- va enviar una carta per correu ordinari adreçada a la Direcció del centre, sense tenir la certesa de la data exacta en què es va rebre a l'Institut.
- Que l'Institut no s'ha negat a facilitar el dret d'accés sol·licitat.
- Que el centre "ha revisat -i continua fent-ho- el material vídeogràfic de què disposa i, fins ara, no s'han pogut trobar les imatges sol·licitades."
- Que, arran de la recepció de la reclamació presentada davant l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades el 04/01/2023, es va trametre un correu electrònic a la persona afectada en què se li van explicar els fets i la intenció de continuar buscant i fer tot el possible per mirar de satisfer el seu dret.
- Que, el mateix dia 04/01/2023, la persona interessada va respondre el correu electrònic; va agrair la informació rebuda i va manifestar que contactaria amb l'Autoritat per tal de desistir de la seva reclamació.

Conseqüentment, en data 25/01/2023, la persona reclamant va presentar un nou escrit en què desistia de la seva reclamació i es reservava el dret a presentar una nova reclamació, per al cas que el Departament d'Educació no respongués la seva petició.

En data 10/03/2023, la persona reclamant va presentar una nova reclamació a l'Autoritat, per la presumpta desatenció del dret d'accés a les seves dades personals que havia exercit prèviament davant el Departament d'Educació (Institut Can Vilumara), mitjançant sol·licitud de data 02/11/2022, atès que, transcorreguts gairebé dos mesos des que va desistir de la seva reclamació del procediment de tutela número PT 109/2022, el Departament d'Educació encara no li havia facilitat l'accés a les seves dades personals.

En aquest escrit de reclamació, la persona reclamant exposava, en síntesi, el següent:

- Que en data 15/12/2022 va presentar una reclamació de tutela de drets davant l’Autoritat, que va donar lloc al procediment de tutela PT 109/2022.
- Que, en data 25/01/2023, el Departament li va trametre un correu electrònic en què “semblava que atendrien” la seva petició.
- Que, atès això, havia desistit de la seva reclamació davant l’Autoritat.
- Que “havent transcorregut un termini més que prudencial per a què em permetin l’accés i obtenció de còpia de les meves dades personals i no havent obtingut satisfacció del meu dret” presentava nova reclamació de tutela de drets, per tal d’obtenir còpia de les gravacions.

Juntament amb l’escrit de reclamació, la persona reclamant aportava la documentació següent:

- El correu electrònic de data 04/01/2023, tramès pel Departament d’Educació a la persona reclamant. Bàsicament li indicava que no havien trobat el material, però que passades les festes de Nadal el docent encarregat dels temes audiovisuals s’ocuparia d’esbrinar quines persones sortien als vídeos i “de veure quin és el procediment a seguir: demanar el seu consentiment, pixelar les persones que no estiguin d’acord, o el que calgui fer. Si en aquest procediment ha d’haver un cost econòmic t’ho farem saber amb anterioritat.”
 - El correu electrònic de data 10/02/2023, que la persona reclamant va trametre al Departament d’Educació, en què bàsicament demanava saber en quina situació estava la seva petició. En resposta al seu correu, el Departament d’Educació li va respondre: “Hem localitzat els vídeo però al sortir tanta gent en ells, serà bastant car pixelar a tothom (...)”
2. En data 15/03/2023, la reclamació es va traslladar al Departament d’Educació, perquè en el termini de 15 dies formulés les al·legacions que estimés pertinents.
 3. En data 24/04/2023, el Departament d’Educació va formular al·legacions mitjançant un escrit en el qual, en síntesi, exposava el següent:
 - Que “La directora de l’Institut Can Vilumara en data 13 d’abril de 2023 ha informat a la persona reclamant, antic alumne del centre que ha exercit un dret d’accés a material fotogràfic i de vídeo de què disposa l’Institut, que havien aconseguit pixelar fotos i ara ho estaven intentant amb el vídeo i que li dirien alguna cosa en breu perquè pugui tenir aquests records. Us enviem adjunt còpia del correu enviat per la directora, per a la vostra informació.”

Fonaments de dret

1. És competent per resoldre aquest procediment la directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, d'acord amb els articles 5.b i 8.2.b de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades.
2. En relació amb el dret d'accés de la persona interessada, l'article 15 del Reglament (UE) 2016/679 del Parlament Europeu i del Consell, de 27 d'abril, relatiu a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals i a la lliure circulació d'aquestes dades (RGPD), preveu el següent:

“1. El interesado tendrá derecho a obtener del responsable del tratamiento confirmación de si se están tratando o no datos personales que le conciernen y, en tal caso, derecho de acceso a los datos personales y a la siguiente información:

- a) los fines del tratamiento;
- b) las categorías de datos personales de que se trate;
- c) los destinatarios o las categorías de destinatarios a los que se comunicaron o serán comunicados los datos personales, en particular destinatarios en terceros u organizaciones internacionales;
- d) de ser posible, el plazo previsto de conservación de los datos personales o, de no ser posible, los criterios utilizados para determinar este plazo;
- e) la existencia del derecho a solicitar del responsable la rectificación o supresión de datos personales o la limitación del tratamiento de datos personales relativos al interesado, o a oponerse a dicho tratamiento;
- f) el derecho a presentar una reclamación ante una autoridad de control;
- g) cuando los datos personales no se hayan obtenido del interesado, cualquier información disponible sobre su origen;
- h) la existencia de decisiones automatizadas, incluida la elaboración de perfiles, a que se refiere el artículo 22, apartados 1 y 4, y, al menos en tales casos, información significativa sobre la lógica aplicada, así como la importancia y las consecuencias previstas de dicho tratamiento para el interesado.

2. Cuando se transfieran datos personales a un tercer país o a una organización internacional, el interesado tendrá derecho a ser informado de las garantías adecuadas en virtud del artículo 46 relativas a la transferencia.

3. El responsable del tratamiento facilitará una copia de los datos personales objeto de tratamiento. El responsable podrá percibir por cualquier otra copia solicitada por el interesado un canon razonable basado en los costes administrativos. Cuando el interesado presente la solicitud por medios electrónicos, y a menos que este solicite que se facilite de otro modo, la información se facilitará en un formato electrónico de uso común.

4. El derecho a obtener copia mencionado en el apartado 3 no afectará negativamente a los derechos y libertades de otros.”

En relació amb els drets previstos als articles 15 a 22 de l'RGPD, els apartats 3 a 5 de l'article 12 de l'RGPD estableixen el següent:

“3. El responsable del tratamiento facilitará al interesado información relativa a sus actuaciones sobre la base de una solicitud con arreglo a los artículos 15 a

22, y, en cualquier caso, en el plazo de un mes a partir de la recepción de la solicitud. Dicho plazo podrá prorrogarse otros dos meses en caso necesario, teniendo en cuenta la complejidad y el número de solicitudes. El responsable informará al interesado de cualquiera de dichas prórrogas en el plazo de un mes a partir de la recepción de la solicitud, indicando los motivos de la dilación. Cuando el interesado presente la solicitud por medios electrónicos, la información se facilitará por medios electrónicos cuando sea posible, a menos que el interesado solicite que se facilite de otro modo.

4. Si el responsable del tratamiento no da curso a la solicitud del interesado, le informará sin dilación, y a más tardar transcurrido un mes de la recepción de la solicitud, de las razones de su no actuación y de la posibilidad de presentar una reclamación ante una autoridad de control y ejercitar acciones judiciales.

5. La información facilitada en virtud de los artículos 13 y 14 así como toda comunicación y cualquier actuación realizada en virtud de los artículos 15 a 22 y 34 serán a título gratuito. Cuando las solicitudes sean manifiestamente infundadas o excesivas, especialmente debido a su carácter repetitivo, el responsable podrá:

- a) cobrar un canon razonable en función de los costes administrativos afrontados para facilitar la información o la comunicación o realizar la actuación solicitada, o
- b) negarse a actuar respeto de la solicitud.

El responsable del tratamiento soportará la carga de demostrar el carácter manifiestamente infundado o excesivo de la solicitud.
(...)"

Per la seva banda, l'article 13 de la Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals (LOPDGDD), determina el següent:

"1. El dret d'accés de l'afectat s'ha d'exercir d'acord amb el que estableix l'article 15 del Reglament (UE) 2016/679.

Quan el responsable tracti una gran quantitat de dades relatives a l'afectat i aquest exerceixi el seu dret d'accés sense especificar si es refereix a totes o a una part de les dades, el responsable li pot sol·licitar, abans de facilitar la informació, que l'afectat especifiqui les dades o les activitats de tractament a què es refereix la sol·licitud.

2. El dret d'accés s'entén atorgat si el responsable del tractament facilita a l'afectat un sistema d'accés remot, directe i segur a les dades personals que garanteixi, de manera permanent, l'accés a la seva totalitat. A aquest efecte, la comunicació del responsable a l'afectat de la manera com aquest pot accedir al sistema esmentat és suficient per tenir per atesa la sol·licitud d'exercici del dret.

No obstant això, l'interessat pot sol·licitar del responsable la informació referida als extrems previstos a l'article 15.1 del Reglament (UE) 2016/679 que no s'inclouï en el sistema d'accés remot."

Pel que fa a la tutela dels drets previstos per la normativa sobre protecció de dades personals, l'article 16.1 de la Llei 32/2010, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades (Llei 32/2010) disposa el següent:

“1. Les persones interessades a les quals es denegui, en part o totalment, l'exercici dels drets d'accés, de rectificació, de cancel·lació o d'oposició, o que puguin entendre desestimada llur sol·licitud pel fet de no haver estat resolta dins el termini establert, poden presentar una reclamació davant l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades.”

3. Un cop exposat el marc normatiu aplicable, a continuació escau analitzar si el Departament d'Educació va resoldre i notificar el dret d'accés exercit per la persona reclamant dins el termini previst per la normativa aplicable, ja que precisament el motiu de la queixa que va iniciar aquest procediment de tutela de drets era el fet de no haver obtingut resposta dins del termini establert.

D'acord amb l'article 12.3 de l'RGPD, el Departament d'Educació havia de resoldre i notificar la petició d'exercici del dret sol·licitat en el termini màxim d'un mes, a comptar a partir de la data de recepció de la sol·licitud. Cal tenir en compte que el termini màxim ho és per resoldre i notificar (art. 21 LPAC), de manera que abans de finalitzar aquest termini cal haver notificat la resolució, o si més no poder acreditar l'intent de notificació (art. 40.4 LPAC).

El Departament d'Educació no ha acreditat que hagi respost la sol·licitud d'accés de data 02/11/2022 exercida per la persona reclamant, ni en el termini d'un mes (prorrogable dos mesos més) ni tampoc més tard.

En conseqüència, escau declarar que el Departament d'Educació no va resoldre i notificar en forma i termini la sol·licitud presentada per la persona afectada.

4. Una vegada assentat l'anterior, escau analitzar el fons de la reclamació, és a dir si, d'acord amb els preceptes transcrits al fonament de dret 2n, és procedent l'accés a les dades en els termes que ho va sol·licitar la persona reclamant.

Com a punt de partida, cal tenir en compte que l'article 15 de l'RGPD configura el dret d'accés com el dret de l'afectat a accedir a les seves pròpies dades personals objecte de tractament, així com a obtenir informació sobre les finalitats del tractament, les categories de dades personals, els destinataris als quals s'han comunicat o es comunicaran les dades personals i la resta de punts que detalla l'article 15.1 de l'RGPD. A més, l'article 15.3 de l'RGPD reconeix expressament el dret de qualsevol persona que el responsable del tractament li faciliti una còpia del document on constin les dades personals a les quals ha sol·licitat accedir.

El dret d'accés és un dret personalíssim i constitueix una de les facultats essencials que integren el dret fonamental a la protecció de dades personals. Mitjançant aquest dret, el titular de les dades pot conèixer quines dades sobre la seva persona s'estan tractant. A més, podria ser la base per exercir altres drets, com ara els de rectificació, supressió, limitació, portabilitat o oposició. Per tot això, les limitacions al dret d'accés han de ser les mínimes.

Les causes de denegació del dret d'accés s'estableixen a l'article 23 de l'RGPD, que disposa que han d'estar previstes a “través de medidas legislativas” (art. 23.1 RGPD). Cap d'aquestes causes concorre en aquest supòsit, de manera que la persona interessada té dret que es faci efectiu el seu dret d'accés.

En aquest cas, el Departament d'Educació no ha invocat cap límit que impedisís a la persona reclamant accedir a la documentació sol·licitada (còpia de les gravacions efectuades al seu institut durant els anys 2005 a 2007, amb motiu de la celebració de la diada de Sant Jordi, on va actuar amb el seu grup musical d'aleshores).

De fet, consta que, en data 10/02/2023, el Departament d'Educació va indicar a la persona reclamant "Hem localitzat els vídeo però al sortir tanta gent en ells, serà bastant car pixelar a tothom. Després et faré un mail més extens explicant-ho millor." Igualment consta que en data 13/04/2023 va indicar a la persona reclamant "aquesta setmana hem aconseguit pixelar fotos i ara estem intentant amb el vídeo. Et direm alguna cosa en breu perquè puguis tenir aquests records." No obstant això, en el marc d'aquest procediment no consta acreditat que el Departament d'Educació lliurés a la persona reclamant la documentació sol·licitada.

D'altra banda, en relació amb la possibilitat que apuntava el Departament d'Educació al seu correu electrònic de data 04/01/2023, que si en el procés de pixelació hi "ha d'haver un cost econòmic t'ho farem saber amb anterioritat", escau precisar que l'RGPD disposa que tant les actuacions com les comunicacions fetes en virtut dels drets regulats a l'RGPD són gratuïtes, llevat que les sol·licituds siguin manifestament infundades o excessives, especialment si són repetitives. En aquest cas, el responsable del tractament té dues possibilitats: cobrar un cànon raonable o negar-se a actuar respecte de la sol·licitud. Ara bé, per al cas que d'acord amb l'article 12.5 de l'RGPD fos exigible el pagament d'un cànon per atendre la sol·licitud d'exercici del dret d'accés de la persona reclamant, la quantia no pot excedir l'import dels costos administratius afrontats per facilitar la informació o practicar l'actuació sol·licitada; és a dir, el cànon a pagar ha de ser proporcional als costos administratius suportats.

En definitiva, és procedent estimar aquesta reclamació de tutela del dret d'accés, atès que consta en el procediment que la persona reclamant va exercir el dret d'accés en relació amb l'obtenció d'una còpia de les gravacions efectuades, i no ha quedat acreditat que l'entitat reclamada li hagi lliurat aquesta còpia. També consta acreditat que amb la resposta donada pel Departament d'Educació no es va fer efectiu el dret d'accés exercit.

5. De conformitat amb el que estableixen els articles 16.3 de la Llei 32/2010 i 119 de l'RLOPD, en el cas d'estimació de la reclamació de tutela de drets s'ha de requerir al responsable del fitxer per tal que en el termini de 10 dies faci efectiu l'exercici del dret. D'acord amb això, escau requerir l'entitat reclamada per tal que en el termini de 10 dies, comptadors a partir de l'endemà de la notificació d'aquesta resolució, faciliti a la persona reclamant una còpia de les gravacions efectuades al seu institut durant els anys 2005 a 2007, amb motiu de la celebració de la diada de Sant Jordi, on va actuar amb el seu grup musical d'aleshores (prèvia anonimització de les terceres persones que hi puguin aparèixer, tret que hagin facilitat el seu consentiment).

Un cop s'hagi fet efectiu el dret d'accés en els termes exposats i es notifiqui a la persona reclamant, en els 10 dies següents l'entitat reclamada n'ha de donar compte a l'Autoritat.

Resolució

Per tot això, resolc:

1. Estimar la reclamació de tutela per la desatenció del dret d'accés formulada pel Sr. (...) contra el Departament d'Educació, d'acord amb l'exposat al fonament de dret 4t.
2. Requerir al Departament d'Educació per tal que en el termini de 10 dies, comptadors a partir de l'endemà de la notificació d'aquesta resolució, faci efectiu el dret d'accés exercit per la persona reclamant en la forma assenyalada al fonament de dret 5è. Un cop s'hagi fet efectiu el dret d'accés, en els 10 dies següents l'entitat reclamada n'ha de donar compte a l'Autoritat.
3. Notificar aquesta resolució al Departament d'Educació i a la persona reclamant.
4. Ordenar que la resolució es publiqui al web de l'Autoritat (<https://apdcat.gencat.cat/ca/inici>), de conformitat amb l'article 17 de la Llei 32/2010.

Contra aquesta resolució, que posa fi a la via administrativa d'acord amb els articles 26.2 de la Llei 32/2010, i 14.3 del Decret 48/2003, de 20 de febrer, pel qual s'aprova l'Estatut de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, amb caràcter potestatiu les parts interessades poden interposar un recurs de reposició davant la directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, en el termini d'un mes a comptar a partir de l'endemà de la seva notificació, d'acord amb el que preveuen l'article 123 i següents de l'LPAC. També pot interposar directament un recurs contenciós administratiu davant els jutjats contenciosos administratius de Barcelona, en el termini de dos mesos a comptar a partir de l'endemà de la seva notificació, d'acord amb la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa.

Igualment, les parts interessades poden interposar qualsevol altre recurs que considerin convenient per defensar els seus interessos.

La directora